

Forslag

til

Lov om ændringer i lov om folketingets ombudsmand.

Fremsat den 1. februar 1961 af *justitsministeren*.

I lov nr. 203 af 11. juni 1954 om folketingets ombudsmand, som ændret ved lov nr. 205 af 11. juni 1959 og lov nr. 91 af 16. marts 1960, foretages følgende ændringer:

1. I § 1, stk. 1, 1. pkt., indsættes efter „statens civile og militære forvaltning“: „samt kommunernes forvaltning.“

2. I § 4 indsættes som stk. 2:

„Endvidere er personer, der virker i kommunernes tjeneste, omfattet af ombudsmandens virksomhed for så vidt angår de sagsområder, hvor der er hjemmel for rekurs til en statsmyndighed. Den samlede kommunalbestyrelses virksomhed er ikke undergivet ombudsmanden, jfr. dog § 6, sidste stk.“

3. I § 4 indsættes som stk. 3:

„Ombudsmanden skal ved udøvelsen af sine beføjelser tage hensyn til de særlige vilkår, hvorunder det kommunale styre virker.“

4. § 6 affattes således:

„Klager over de i § 4 nævnte personer kan indgives til ombudsmanden af enhver. Den, som er berøvet sin personlige frihed, har ret til i lukket skrivelse at rette henvendelse til ombudsmanden.

En klage skal være navngivet. Den skal indgives inden 1 år, efter at forholdet er begået.

Klage over afgørelser, der kan ændres af højere administrativ myndighed, kan ikke indgives til ombudsmanden, forinden den højere myndighed har truffet afgørelse i sagen. Den i stk. 2 nævnte frist regnes da fra denne myndigheds afgørelse.

Ombudsmanden afgør, om en klage giver tilstrækkelig anledning til undersøgelse.

Ombudsmanden kan af egen drift optage en sag til undersøgelse. I så fald gælder de i § 4, stk. 2, nævnte begrænsninger ikke, for så vidt der er tale om krænkelse af væsentlige retlige eller administrative interesser.“

5. § 7, stk. 3, 2. pkt., affattes således:

„Er denne statstjenestemand, kan han til enhver tid forlange, at sagen overgår til behandling efter de i lov om lønninger og pensioner m. v. til statens tjenestemænd § 17, jfr. § 18, fastsatte bestemmelser.“

6. I § 7, stk. 3, indsættes som 3. pkt.:

„Er han kommunal tjenestemand, kan han, såfremt der i vedtægt for den pågældende kommune er givet bestemmelser om disciplinær forfølgning, forlange, at sagen overgår til behandling efter disse bestemmelser.“

7. I § 7, stk. 4, 6. pkt., ændres „De for tjenestemænd“ til „De for statstjenestemænd“.

8. § 9, stk. 2, affattes således:

„Ombudsmanden kan pålægge vedkommende statslige styrelse at rejse disciplinærsag. Er der i en kommunal vedtægt givet bestemmelser om disciplinær forfølgning, kan han pålægge vedkommende kommunale myndighed at rejse disciplinærsag.“

9. I § 10, stk. 1, indsættes som 2. pkt.:

„Er fejlen eller forsømmelsen begået af nogen af de i § 4, stk. 2, nævnte personer, giver han tillige meddelelse til vedkommende kommunalbestyrelse.“

10. I § 10, stk. 3, ændres „folketinget eller en minister“ til „folketinget, en minister eller en kommunalbestyrelse.“

11. I § 11 indsættes som 2. pkt.:

„Med hensyn til mangler ved kommunale

bestemmelser skal han tillige give meddelelse til vedkommende kommunalbestyrelse.“

12. § 15 ophæves.

Bemærkninger til lovforslaget.

I forbindelse med behandlingen af de forslag til ændringer i ombudsmandsloven, som har været fremsat for folketinget i de foregående folketingsår, har spørgsmålet om en udvidelse af ombudsmandens virksomhedsområde til at omfatte den kommunale forvaltning eller en del af denne været drøftet. Efter forhandling med folketingets ombudsmandsudvalg nedsatte justitsministeriet i januar 1960 et udvalg med den opgave, med henblik på den eventuelle gennemførelse af en sådan udvidelse af ombudsmandens kompetence, at overveje og fremsætte forslag om, i hvilket omfang den

kommunale forvaltning kunne henføres under ombudsmandens virksomhedsområde. Dette udvalg har afgivet betænkning i januar 1961. I betænkningen indeholdes et lovudkast, hvorefter den kommunale forvaltning delvis undergives ombudsmandens kompetence. Det her foreliggende lovforslags nr. 1-11 er i realiteten i overensstemmelse med udvalgets udkast, men der er foretaget visse rent redaktionelle ændringer. I forslaget nr. 12 foreslås revisionsbestemmelsen i lovens § 15 ophævet. Bemærkninger til udvalgets udkast indeholdes i betænkningen, hvortil henvises.

I dette bilag anføres ombudsmandsloven i den gældende formulering i venstre spalte, medens forslaget anføres i højre spalte.

Gældende formulering.

§ 1.

Efter hvert folketingsvalg vælger folketinget en ombudsmand, som på folketingets vegne har indseende med statens civile og militære forvaltning. Uden for området for ombudsmandens virksomhed falder den del af forvaltningen, der varetages af dommere, justitssekretærer, chefen for skiftekontoret under Københavns byret, protokolsekretærer i højesteret og fuldmægtige ved domstolene.

Hvis ombudsmanden ikke længere nyder folketingets tillid, kan folketinget afskedige ham, hvorefter nyt valg af ombudsmand finder sted.

§ 2.

Ombudsmanden, som ikke må være medlem af folketinget, skal have den juridiske uddannelse.

§ 3.

Folketinget fastsætter almindelige bestemmelser for ombudsmandens virksomhed. Løvrigt er han i udøvelsen af sit hverv uafhængig af folketinget.

§ 4.

Ombudsmandens virksomhed omfatter ministrene, statens tjenestemænd og alle andre personer, som virker i statens tjeneste, jfr. dog § 1, stk. 1.

Forslaget.

1. I § 1, stk. 1, 1. pkt., indsættes efter „statens civile og militære forvaltning“: „samt kommunernes forvaltning.“

2. I § 4 indsættes som stk. 2:
„Endvidere er personer, der virker i kommunernes tjeneste, omfattet af ombudsmandens virksomhed for så vidt angår de sagsområder, hvor der er hjemmel for rekurs til en statsmyndighed. Den samlede kommunalbestyrelses virksomhed er ikke undergivet ombudsmanden, jfr. dog § 6, sidste stk.“

3. I § 4 indsættes som stk. 3:
„Ombudsmanden skal ved udøvelsen af sine beføjelser tage hensyn til de særlige vilkår, hvorunder det kommunale styre virker.“

§ 5.

Ombudsmanden har indseende med, om de i § 4 nævnte personer gør sig skyldige i fejl eller forsømmelse under udøvelsen af deres tjeneste.

§ 6.

Klager over de i § 4 nævnte personer kan indgives til ombudsmanden af enhver. Klage over afgørelser, der kan ændres af højere administrativ myndighed, kan ikke indgives til ombudsmanden. En klage skal være navngiven og skal indgives inden 1 år efter, at forholdet er begået. I tilfælde, hvor det forhold, der klages over, har været indbragt for højere administrativ myndighed, løber årsfristen fra denne myndigheds afgørelse. Ombudsmanden afgør, om klagen giver tilstrækkelig anledning til undersøgelse. Ombudsmanden kan også optage en sag til undersøgelse af egen drift. Enhver, som er berøvet sin personlige frihed, har ret til i lukket skrivelse at rette henvendelse til ombudsmanden.

§ 7.

De i § 4 nævnte personer er forpligtet til at meddele ombudsmanden de oplysninger og til at fremlægge de dokumenter og protokoller, han i sit hvervs medfør forlanger.

Ombudsmandens krav på oplysninger i medfør af stk. 1 er undergivet begrænsninger svarende til retsplejelovens § 169, stk. 1 og stk. 3, § 170, stk. 1, hovedreglen i § 170, stk. 4, og § 749.

Såfremt ombudsmanden ønsker at fremme en klage over nogen af de i § 4 nævnte personer, skal klagen, medmindre aldeles afgørende hensyn til sagens oplysning taler derimod, snarest muligt forelægges den pågældende. Er denne tjenestemand, kan han til enhver tid forlange, at sagen overgår til behandling efter de i tjenestemandslovens § 17, jfr. § 18, fastsatte bestemmelser.

4. § 6 affattes således:

„Klager over de i § 4 nævnte personer kan indgives til ombudsmanden af enhver. Den, som er berøvet sin personlige frihed, har ret til i lukket skrivelse at rette henvendelse til ombudsmanden.

En klage skal være navngivet. Den skal indgives inden 1 år, efter at forholdet er begået.

Klage over afgørelser, der kan ændres af højere administrativ myndighed, kan ikke indgives til ombudsmanden, forinden den højere myndighed har truffet afgørelse i sagen. Den i stk. 2 nævnte frist regnes da fra denne myndigheds afgørelse.

Ombudsmanden afgør, om en klage giver tilstrækkelig anledning til undersøgelse.

Ombudsmanden kan af egen drift optage en sag til undersøgelse. I så fald gælder de i § 4, stk. 2, nævnte begrænsninger ikke, for så vidt der er tale om krænkelse af væsentlige retlige eller administrative interesser.“

5. § 7, stk. 3, 2. pkt., affattes således:

„Er denne statstjenestemand, kan han til enhver tid forlange, at sagen overgår til behandling efter de i lov om lønninger og pensioner m. v. til statens tjenestemænd § 17, jfr. § 18, fastsatte bestemmelser.“

6. I § 7, stk. 3, indsættes som 3. pkt.:

„Er han kommunal tjenestemand, kan han, såfremt der i vedtægt for den pågæl-

Ombudsmanden kan indkalde personer til for retten at afgive vidnesbyrd om forhold, som er af betydning for hans undersøgelse. Herom gælder retsplejelovens regler om efterforskningsforhør, jfr. retsplejelovens kap. 74. Retsmøderne er ikke offentlige. Den person, som en klage angår, er berettiget til selv og med bisidder at overvære sådanne vidneførsler. Justitsministeren giver regler for, hvem der kan optræde som bisidder. De for tjenestemænd til enhver tid gældende regler om afholdelse af udgifter til bisidder m. v. ved disciplinær forfølgning finder tilsvarende anvendelse.

§ 8.

Ombudsmanden skal iagttage tavshed med hensyn til de forhold, som han i sit hvervs medfør bliver bekendt med, såfremt hemmeligholdelse ifølge sagens natur er påkrævet. Tavshedspligten ophører ikke, når han fratræder sin stilling.

§ 9.

Ombudsmanden kan pålægge anklagemyndigheden at rejse forundersøgelse eller tiltale ved de almindelige domstole for forbrydelser i offentlig tjeneste eller hverv, jfr. dog Danmarks Riges Grundlov af 5. juni 1953 §§ 16 og 60 (rigsretten).

Ombudsmanden kan pålægge vedkommende styrelse at rejse disciplinærsag.

Iøvrigt kan ombudsmanden altid overfor den pågældende fremsætte sin opfattelse af sagen.

§ 10.

Får ombudsmanden kundskab om fejl eller forsømmelser af større betydning, som er begået af nogen af de i § 4 omhandlede personer, giver han meddelelse herom til folketinget og til vedkommende minister.

Ombudsmanden afgiver en årlig beretning til folketinget om sin virksomhed. Beretningen trykkes og offentliggøres.

Såfremt ombudsmanden giver meddelelse om en sag til folketinget eller en minister, eller han fremdrager en sag i sin årlige beret-

dende kommune er givet bestemmelser om disciplinær forfølgning, forlange, at sagen overgår til behandling efter disse bestemmelser.“

7. I § 7, stk. 4, 6. pkt., ændres „De for tjenestemænd“ til „De for statstjenestemænd“.

8. § 9, stk. 2, affattes således:

„Ombudsmanden kan pålægge vedkommende statslige styrelse at rejse disciplinærsag. Er der i en kommunal vedtægt givet bestemmelser om disciplinær forfølgning, kan han pålægge vedkommende kommunale myndighed at rejse disciplinærsag.“

9. I § 10, stk. 1, indsættes som 2. pkt.:

„Er fejlen eller forsømmelsen begået af nogen af de i § 4, stk. 2, nævnte personer, giver han tillige meddelelse til vedkommende kommunalbestyrelse.“

10. I § 10, stk. 3, ændres „folketinget eller en minister“ til „folketinget, en minister eller en kommunalbestyrelse“.

ning, skal han i meddelelsen eller beretningen give oplysning om, hvad den pågældende har anført til sit forsvar.

§ 11.

Bliver ombudsmanden opmærksom på mangler ved gældende love eller administrative bestemmelser, skal han give folketinget og vedkommende minister meddelelse herom.

§ 12.

Ombudsmanden lønnes som højesteretsdommer. Derudover kan der efter omstændighederne tilstås ham et personligt tillæg. Han har ret til ventepenge og pension efter regler svarende til de i loven om vederlag og pension m. v. for ministre §§ 3-6 indeholdte bestemmelser.

Ombudsmanden må ikke uden samtykke af et udvalg, som folketinget har overdraget at træffe afgørelse herom, have hverv i offentlige eller private virksomheder, foretagender eller institutioner.

§ 13.

Ombudsmanden antager og afskediger selv sine medhjælpere. Disses antal, lønning og pension fastsættes på samme måde som i folketingets forretningsorden bestemt for folketingets tjenestemænd m. fl. De med ombudsmandshvervet forbundne udgifter afholdes på folketingets budget.

§ 14.

Denne lov træder i kraft den 1. november 1954.

§ 15.

Denne lov forelægges folketinget til revision senest i folketingsåret 1960-61.

11. I § 11 indsættes som 2. pkt.:

„Med hensyn til mangler ved kommunale bestemmelser skal han tillige give meddelelse til vedkommende kommunalbestyrelse.“

12. § 15 ophæves.